Album 24

Simultaans

In de afgelopen vijftig jaar heb ik op de gekste plaatsen geschaakt als simultaangever, meestal tegen kinderen, maar vaak ook tegen volwassenen, en daar zijn als bewijzen doorgaans wel een paar foto's van gemaakt. Om een paar voorbeelden te noemen (en ik hoop dat ik de jaartallen goed onthouden heb) : in sporthal 'De Moriaan' in Wijk aan Zee (twintig keer, 1984-2005), in de Grote Kerk in Den Haag (2002), in revalidatiecentrum Heliomare in Wijk aan Zee (1989, 1992), op het terras van café 'De Mens' in Best (2000), in een boekenkraam tijdens de 'Uitmarkt' in Amsterdam (2002), in een klas van de Antoniusschool (2006, 2007), ook in Best, op een cruiseschip tussen Alexandrië (Egy) en Tel Aviv (Isr) (1981), in de stromende regen tegen tegenstanders in een reuzenrad op een kermis in Tilburg (1989, in activiteitencentrum 'Burghplan' (2005) in Eindhoven en dan vergeet ik er waarschijnlijk nog een paar.
Ik bewaar daar goede herinneringen aan, omdat ik het leuk vind om te doen en er, eerlijk gezegd, ook redelijk goed in ben. Gemiddeld maakte ik toch wel zo'n 90 procent, maar daar gaat het vanzelfsprekend niet om. Je moet een goede show verkopen en de deelnemers vermaken.
Uit de simultaans bij het Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee herinner ik me twee onvergetelijke voorvallen. Ik kwam tegen een jochie van een jaar of tien totaal gewonnen te staan, toen hij me opeens een briefje van vijf euro toeschoof en vroeg : "Remise ?" Ik ontplofte bijna en besloot dit jongmens een stevig lesje te leren. En paar zetten later stond hij mat en dat vond ik zijn verdiende loon. De volgende dag kwam ik hem tegen bij het bushokje bij de toernooizaal en zei hij "Sorry van gisteren. Ik dacht dat u een Joegoslaaf was..." Ik viel bijna om van het lachen en vergaf hem ter plekke al zijn zonde.
Een paar jaar eerder werd ik door een elfjarig meisje echt overspeeld en verloor. Ik feliciteerde haar en zei, dat ik hoopte getuige te zijn geweest van het begin een prachtige loopbaan. Ik signeerde haar wedstrijdkaart, zodat ze haar prijsje kon gaan ophalen. Het jaar erop gebeurde precies hetzelfde en pas toen ik opgaf, zag ik dat het hetzelfde meisje was.
"U heeft niet veel bij geleerd sinds vorig jaar", zei ze.
Dat vond ik knap brutaal, maar ze had wel gelijk. Ik informeerde aan de wedstrijdtafel naar haar naam : Moniek Scholting. Het jaar erop wilde ik per se tegen haar spelen om wraak te nemen. Toen ze binnenkwam, beet ik haar toe dat zij haar borst kon nat maken, maar met een brede glimlach zei ze : "Ik ben nu dertien. Ik mag niet meer meedoen aan de kindersimultaan. Het blijft 2-0 tussen ons". Daar viel niet tegenop te redeneren. We gingen wel nog samen op de foto, maar er werd geen zet meer gedaan. Het was en bleef 2-0 voor haar. Tegenwoordig komt ze nog wel eens kijken op het toernooi, omdat haar vader in Wijk aan Zee woont, maar geschaakt wordt er niet meer. Wel gaan we jaarlijks

op de foto. Moniek is een mooie struise vrouw geworden. Ik hoef alleen maar te kijken waar de jongens staan en dan vind ik haar in het midden. Dan komt ze op me toe om me een kusje te geven en gaat ze op kosten van haar vader een biertje voor de halen. Ze weet dat ik me dan uit de voeten maken om haar de kans te geven haar succesverhaal aan de jongens te vertellen. Een kwartiertje later loop ik dan weer langs om het te bevestigen : “Ja, jongens, dat is echt waar”, zeg ik dan. Dan vallen de monden open.

Kindersimultaan Hoogovenstoernooi 1996 met de vervangster van Monique van de Ven in de film ‘De Koningin’ als koningin in de verste hoek (in het midden). Zelf sta ik in de linkerhoek in mijn witte schaaktrui.

Een heel apart seance gaf ik in oktober 2002 in de Grote Kerk in Den Haag. Mijn kinderboek ‘Mat’ was genomineerd voor de Gouden Griffel en dat was iets heel bijzonders voor een schaakboek. Mijn uitgever, Unieboek in Houten, vond dat ik tijdens de Kinderboekenweek moest komen opdraven bij de grote presentatie in de Hofstad, waar ik een scala aan beroemde kinderboekenschrijvers en -schrijfsters mocht ontmoeten, met wie ik later tijdens een etentje nader kennis maakte. Ik was een beetje een vreemde eend in de bijt, omdat ik een schaakboek geschreven had en geen verhaal, maar ik werd onmiddellijk in het milieu opgenomen, want ik had een nominatie en dat hadden de meeste anderen niet. Ik moest dus wel goed zijn.
Speciaal voor de kinderen had ik mijn witte schaaktrui aangetrokken, een gebreid wit kledingsstuk van wol, dat ik ooit eens bij een Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee letterlijk iemand van zijn lijf gekocht had. “Als ik jouw trui krijg

plus een tientje mag je de mijne hebben", zei hij en we hadden onmiddellijk een deal. Zijn moeder had de trui eigenhandig gebreid. Ik droeg de trui daarna bij alle kindersimultaans, want de kinderen vonden hem prachtig.

De simultaan in de Grote Kerk in Den Haag, weer in mijn witte schaaktrui. Kinderboekenweek 2002.

Er deed zich één probleem voor. Eén van de kinderen wilde me remise aanbieden, maar wist dat je in een kerk niet hard mocht praten. Het jochie hield zijn hand voor zijn mond en boog zich over het bord voor over naar me. "Hoe hard mag je in een kerk praten ? Remise ?", vroeg hij, althans dat meende ik te verstaan, maar daar kon gezien de stelling geen sprake van zijn. Ik maakte mijn rondje af en toen ik weer bij zijn bord was, stemde ik alsnog in met een puntendeling. Zijn vraag was te lief. Wat een net jongetje.
Daarna begon aan de andere kant van de kerk een band nogal luid te spelen. "Goed", schreeuwde ik en stak mijn hand uit. Hij begreep het pas toen ik mijn wijsvingers kruisten, maar ik betwijfel of hij het ook echt gehoord heeft. Hij liet mijn zijn notatieformulier signeren om er zeker van te zijn, dat hij het goed begrepen had.
Het was prachtig weer, toen ik begon aan een heel speciale seance in Tilburg tijdens de kermis en dat niet alleen vanwege het geluidsniveau. Ik speelde op

een plein tegen deelnemers, die in een reuzenrad zaten, een ding van een meter of dertig hoog. Een meneer liet met een apparaatje telkens een bakje voor mijn neus zakken en dan moest ik een zet doen. Het was een omslachtige methode om een simultaan af te werken, maar het trok veel publiek tot het begon te regenen en daarna te plenzen. De deelnemers zaten keurig droog onder een afdakje boven hun schommelstoeltje, maar ik was overgeleverd aan de grillen van het weer en werd drijfnat. Na een kwartiertje begon ik te rillen van de kou en bood iedere deelnemer remise aan, maar er zaten wat sadisten in de gondeltjes. Het spreekt voor zich dat ik met hen korte metten gemaakt heb, maar dat duurde nog wel meer dan een uur. Ik was totaal verkleumd, toen de laatste eindelijk opgaf. Hij stapte droog uit zijn bakje. Ik vluchtte het dichtstbijzijnde café in en mocht daar een douche nemen. Na een kwartier was ik weer enigszins op temperatuur en kreeg ik een pilsje van de baas.
Soms moet je iets voor je sport over hebben, zal ik maar zeggen. En soms zelfs veel.

Jules Welling